

Gymnázium Vysoké Mýto

nám. Vaňorného 163, 566 01 Vysoké Mýto

MATURITNÍ TÉMATA profilové části maturitní zkoušky

Předmět: Zeměpis
Školní rok: 2023 – 2024
Třída: 4. A, B

1. Krajinná sféra, její složky a postavení geografie v systému věd – charakteristika krajinné sféry, vymezení krajinné sféry, složky krajinné sféry, zonalita, azonalita, jevy a procesy v rámci krajinné sféry, vazby a vztahy v rámci krajinné sféry.
2. Pohyby Země a jejich důsledky. Postavení Země ve vesmíru, základní pohyby Země, revoluce Země a její důsledky, rotace Země a její důsledky.
3. Základy kartografie a zobrazování Země na mapách – glóbus, kartografická zobrazení, měřítko mapy, generalizace mapy, popis, obsah map, dělení map podle obsahu, práce vedoucí ke vzniku mapy, mapování, zeměpisné souřadnice, fotogrametrie, DPZ, GNSS.
4. Atmosféra – základní charakteristika pojmu, stavba a složení atmosféry, skleníkový efekt, ozonoféra, počasí, podnebí, klimatogeografické činitele, klimatické pásy Země.
5. Procesy v atmosféře - Vzduchové hmoty a atmosférické fronty, cyklóna, anticyklóna, teplá fronta, studená fronta, okluzní fronta, větrné systémy (všeobecná cirkulace atmosféry, monzunová cirkulace atmosféry).
6. Hydrosféra – základní charakteristika pojmu, rozložení zásob vody na Zemi, hydrologický cyklus, vodstvo pevnin, říční síť (režim odtoku, povodí rozvodí, úmoří), jezera a jejich typologie, podzemní voda, vodstvo v mořích a oceánech, vlastnosti oceánské vody, pohyby oceánské vody, oceánské dno, ledovce.
7. Litoféra – stavba Země, zemská kůra a její typy, litosférické desky a jejich pohyb, pevninské štíty a tabule, endogenní činitele, jejich příčina a tvary zemského povrchu vzniklé endogenními činiteli.
8. Litoféra – exogenní činitele, jejich příčina tvary zemského povrchu vzniklé exogenními činiteli. Antropogenní působení na zemský povrch. Genetické typy reliéfu a morfografické typy reliéfu tvary oceánské dna.
9. Pedosféra – vysvětlení pojmu, definice půdy, složení půdy a půdní fáze, vlastnosti půdy, půdotvorní činitele, půdní druhy, půdní typy, zonálnost a azonálnost půd.
10. Biosféra – charakteristika biosféry, základní biochemické procesy probíhající v biosféře, vysvětlení pojmu biocenóza, biotop, fytocenóza, zoocenóza a ekosystém, šířková pásovitost biosféry, výšková stupňovitost biosféry.
11. Obyvatelstvo – základní rozlišovací znaky obyvatelstva, demografie, sčítání lidu, vývoj světové populace (hlavní období růstu počtu obyvatelstva, přirozený pohyb obyvatelstva, demografická revoluce), věková skladba (věkové pyramidy), územní pohyb obyvatelstva.
12. Obyvatelstvo a sídla - struktura obyvatelstva (rasy, národnostní složení (proces etnogeneze), náboženské složení, jazykové složení, věkové složení, ekonomické složení), územní rozložení obyvatelstva. Sídla – dělení sídel a jejich funkce, vysvětlení pojmů urbanizace, aglomerace, konurbace, megalopolis.
13. Světové zemědělství – úloha a význam zemědělství, dělení zemědělské výroby, lokalizační faktory, zemědělské výrobní typy, zaměstnanost v zemědělství, extenzivní a intenzivní zemědělství, rostlinná výroba (světové obilnice, hlavní plodiny a jejich pěstování), živočišná výroba a její rozmístění.

14. Světový průmysl – obecná charakteristika průmyslu, hlavní období vývoje průmyslové výroby, členění průmyslových odvětví, lokalizační faktory, hlavní průmyslové oblasti, hlavní průmyslová odvětví a jejich charakteristika.
15. Světová doprava a služby – charakteristika dopravy a její význam, druhy dopravy a jejich charakteristika, složky dopravy, hustota a rozmístění dopravy, charakteristika obslužné sféry, funkce služeb, druhy služeb, hierarchická uspořádání sítě služeb, zaměstnanost, cestovní ruch, zahraniční obchod jako zvláštní druh služeb (význam).
16. Česká republika – přírodní poměry – poloha, geologický vývoj, přehled reliéfu (geomorfologické členění), podnebí, vodstvo, půdní poměry, rostlinný kryt (výškové vegetační stupně a stupně ochrany přírody).
17. Česká republika – hospodářství – vývoj hospodářství, vývoj a rozmístění průmyslu, průmyslové oblasti, odvětví průmyslu, zemědělství (obecná charakteristika, zemědělský půdní fond, transformace zemědělství, zaměstnanost, rostlinná, živočišná výroba, zemědělské výrobní oblasti).
18. Země střední Evropy – SRN, Rakousko, Švýcarsko, stručný vývoj regionu po II. světové válce, obyvatelstvo, ekonomická charakteristika jednotlivých zemí (suroviny, průmysl, zemědělství, služby), jádrové oblasti.
19. Země střední Evropy – Slovensko, Polsko, Maďarsko, stručný vývoj regionu po II. světové válce, obyvatelstvo, ekonomická charakteristika jednotlivých zemí (suroviny, průmysl, zemědělství, služby), jádrové oblasti.
20. Země západní Evropy – Spojené království, Irsko, Benelux, přírodní poměry, obyvatelstvo, ekonomická charakteristika jednotlivých zemí (suroviny, průmysl, zemědělství služby), jádrové oblasti.
21. Francie a Evropské středomoří – Francie, Španělsko, Portugalsko, Itálie, porovnání přírodních poměrů, obyvatelstvo, ekonomická charakteristika jednotlivých zemí, (průmysl, zemědělství, služby, jádrové oblasti).
22. Severní Evropa a Pobaltí – Norsko, Dánsko, Švédsko, Finsko, Island, Litva, Lotyšsko, Estonsko – porovnání přírodních poměrů, obyvatelstvo, nerostné suroviny, průmysl, zemědělství, jádrové oblasti.
23. Ruská federace, Ukrajina, Bělorusko, Moldavsko – přírodní poměry, obyvatelstvo, suroviny, průmysl, zemědělství, služby, jádrové oblasti.
24. JZ Asie – vymezení oblasti, přírodní poměry, jednotící prvky regionu, obyvatelstvo, suroviny, průmysl, zemědělství, služby, jádrové oblasti, geopolitická situace, konflikty.
25. J a JV Asie – vymezení oblasti, přírodní poměry, obyvatelstvo, zemědělství, suroviny, průmysl, jádrové oblasti, geopolitická situace.
26. Východní Asie – vymezení oblasti, přírodní poměry, obyvatelstvo, suroviny, průmysl, jádrové oblasti, geopolitická situace.
27. Angloamerika – vymezení oblasti, přírodní poměry, obyvatelstvo, suroviny, průmysl, zemědělství, jádrové oblasti, geopolitická situace.
28. Latinská Amerika – vymezení oblasti, přírodní poměry, obyvatelstvo, zemědělství, suroviny, průmysl, jádrové oblasti, geopolitická situace.
29. Afrika – vymezení Afriky, přírodní poměry, obyvatelstvo (kolonizace Afriky, demografická charakteristika, urbanizace, jádrové oblasti, národnostní skupiny), ekonomická charakteristika jednotlivých oblastí (Islámská Afrika, Černá Afrika, Jižní Afrika).
30. Austrálie a Oceánie – vymezení oblasti, přírodní poměry, obyvatelstvo, suroviny, průmysl, zemědělství, jádrové oblasti.

Poznámka: Součástí každého tématu je orientace na mapě a definice vybraných pojmů.